Nordterm-Net på plats

Slutrapport för MLIS-122,
kontrakt 23326/0

Nordterm-Net på plats
Slutrapport för MLIS-122, kontrakt 23326/0

Sammanfattning

Nordterm-Net, i form av webbplatsen *www.nordterm.net*, är nu på plats. Projektet är avslutat och har inte bara gett upphov till en flerspråkig webbplats med nyttig information för alla terminologiintresserade, utan även understrukit det viktiga i att samarbeta nordiskt, (Nordterm-Net är det senaste ledet i ett nordiskt terminologisamarbete som startade redan 1976), internationellt (arbetet har inneburit fruktbara möten med deltagare i andra MLIS-projekt, bl.a. INESTERM) och tvärvetenskapligt (i projektkonsortiet har lingvister, tekniker, administratörer och IT-experter från universitet och språkvårdsorganisationer ingått). Under arton månader och inom ramen för tolv arbetspaket har de nio deltagarorganisationerna i projektkonsortiet tillsammans granskat utbudet av programvaror för effektiv och säker hantering av terminologiska data, undersökt tillgången på sådana data i de nordiska länderna, harmoniserat termpostformat och skapat ett användarvänligt gränssnitt. Dessa gemensamma ansträngningar har gett upphov till en virtuell mötesplats där Nordtermbanken, med de viktigaste terminologiska samlingarna i Norden, och Nordterm-Forum, som innehåller övrig terminologirelaterad information (publikationer, länkar och adresser till organisationer) utgör de viktigaste ingredienserna. Nordterm-Net kan utvecklas till att bli ett viktigt språkteknologiskt verktyg för översättare och andra, särskilt inför Sveriges stundande ordförandeskap i EU. Nordterm-Net kommer även att bli ett naturligt arbetsforum för alla som är intresserade av terminologi, både i och utanför Norden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 2
Innehållsförteckning 2
Projektets syfte och mål 3
Konsortiets sammansättning och deltagarnas roller 3
På plats 3
Genomförandet 4
- WP1 Utvärdering av termbanksprogramvaror 4
- WP2 Identifikation, analys och anskaffande av relevanta terminologiska samlingar i Norden 4
- WP3 Tekniska specifikationer för utvecklingen av ett informationssystem för Nordtermbanken 4
- WP4 Webbplatsutformning 4
- WP5 Testkörning av testdata 5
- WP6 Gränssnittsutformning 5
- WP7 Bearbetning av terminologiska data inklusive konverteringar och SGML-kodning 5
- WP8 Testkörning av nätverket 5
- WP9 Utarbetande av Nordterm-Forum 6
- WP10 Analys av datasäkerhet och åtkomstkontroll 6
- WP11 Marknadsföring 6
- WP12 Projektledning 6

Det planerade och det uppnådda 7
Problem och lösningar 8
Framåtgärder 8
Utblickar och insikter 8
Lista över referensdokument, förkortningar, webbadresser 10

Projektets syfte och mål

Syftet med Nordterm-Net-projektet har varit, och är, att ge alla terminologiintresserade en mötesplats på Internet där information kan fås och hämtas och där idéer kan utbytas, en webbplats. Enklast kan denna webbplats beskrivas som ett nordiskt forum där olika typer av terminologisk information samlats under ett virtuellt tak. Den naturliga hemvisten för ett sådant forum är inom organisationen Nordterm som bildades 1976 som ett svar på det behov av samarbete som begränsade resurser för dessa ändamål i varje land framkallar. Ett tidigare resultat av detta samarbete är Termdokskivan som inte bara var den första kommersiella cd-romskivan i Sverige utan även den första att samla nordisk terminologisk information på ett och samma ställe. I skenet av detta blir Nordterm-Net en naturlig följd för detta nordiska samföretag i terminologi. Idén till projektet introducerades redan 1993 i en artikel av Kjell Westerberg men framfördes i en större krets vid Nordtermmötet i Reykjavik 1995. MLIS-programmet, som projektet fick delvis finansiellt stöd från vid sidan av Nutek, fungerade som en katalysator för projektet. Det möjliggjorde en inventering av terminologiska resurser i de nordiska länderna och en sammanlänkning av dessa till Internet: Nordterm i ett nytt virtuellt sammanhang – Nordterm-Net.

Samtidigt har projektet också verkat för att stödja de nordiska språken i ett större reellt europeiskt sammanhang – något som understrukits med Finlands och Sveriges medlemskap i EU 1995. Norden är en språkligt rik region och rymmer många språk ur olika familjer, inklusive finno-ugriska språk och eskimåspråk. Nordterm-Net ligger därför också helt i linje med MLIS-programmets målsättning att stärka mångspråkigheten i Europa, eftersom projektet särskilt verkar för att även mindre språk och språkgrupper som grönländska, färöiska och de olika varianterna av samiska uppmärksammas.

Konsortiets sammansättning och deltagarnas roller

Formellt har projektkonsortiet bestått av fem partner och fyra underleverantörer med TNC som koordinerande organisation. I övrigt har olika typer av organisationer och institutioner deltagit – såväl nationella terminologiorgan, som universitet och språkvårdsorganisationer. Inom konsortiet har många yrkesgrupper varit representerade: tekniker, administratörer, terminologer, marknadsförare och specialister på informationsteknik och informationssökning, något som varit positivt både för skapandet av ett gynnsamt arbetsklimat och för en jämn och meningsfull spridning av de olika arbetsuppgifterna. Annorlunda uttryckt har det handlat om ett lagarbete som syftat till att knyta ihop de terminologiska resurser som finns i de nordiska länderna, att skapa en knutpunkt på Internet som kan öka både kvaliteten och tillgängligheten hos den nordiska terminologin.

På plats

Huvudmålet har under projektets gång varit att åstadkomma en mötesplats på Internet där användaren enkelt skall kunna finna såväl begreppsförklaringar och termmotsvarigheter på andra språk som annan mer generell information rörande nordisk terminologi. Därför kan man på Nordterm-Nets webbplats på ett enkelt sätt navigera mellan dessa olika informationstyper.

Själva webbplatsen www.nordterm.net kan liknas vid en vägkorsning med tre huvudleder – Nordtermbanken, Nordterm-Forum och Nordterm. ”Ingången till nordisk terminologi”, som tillkommit som en fjärde del leder till Nordtermbanken, men också till termbanker som av olika anledningar inte ingår i själva Nordtermbanken, och till vissa områdesspecifika termsamlingar på Internet. Även inom Nordtermbanken har en viss differentiering skett i och med att en databas kan vara helt inkorporerad eller ”indexerad”. Det senare innebär att ägaren till en databas bidrar med sitt index. Användaren får således träff vid en sökning, men för att få hela informationen måste användaren gå till databasen med allt vad det innebär av lösenord, betalsystem etc. Särskilda användargrupper kommer vidare att kunna erbjudas möjligheten att bygga upp separata databaser inom Nordtermbanken med åtkomst enbart för gruppmedlemmar.

På Nordterm-Forum finns, förutom själva terminologisamlingarna, all upptänklig information om terminologisk verksamhet såsom information om olika terminologiorganisationer, terminologisk forskning och utbildning samt konferenser och andra relevanta arrangemang på området. Där finns också ett diskussionsforum där användare snabbt och enkelt kan ställa

frågor om och diskutera terminologi. Nordterm-delen innehåller information om deltagande organisationer, publikationer och evenemang (konferenser, etc.)

Genomförandet

Själva genomförandet av projektet i allmänhet och webbplatsen i synnerhet skedde i tolv så kallade arbetspaket (WP). De uppgifter som utförts för att uppfylla målen inom dessa tolv olika paket summeras nedan.

WP1 – Utvärdering av termbanksprogramvaror

Flera leverantörer av programvaror lämpade för terminologihantering inbjöds att presentera produkter som eventuellt skulle kunna användas för Nordtermbanken. Fyra företag valdes ut och fick ett identiskt testmaterial att arbeta med. De olika demonstrationsdatabaserna testades av medlemmar ur projektkonsortiet utifrån kriterier för termbanksprogramvaror som ursprungligen utvecklats av GTW (Gesellschaft für Terminologie und Wissenstransfer e.V.) men som anpassades till Nordterm-Nets syften. Urvalskriterierna kompletterades med en lista med vad som ansågs vara absolut nödvändiga funktioner hos programvaran, och båda dokumenten visade sig vara till stor nytta vid utvärderingen av de olika programvaruleverantörerna och deras produkter. Utvärderingen resulterade i att det svenska företaget Optosof valdes som leverantör av programvaran för Nordtermbanken. (Ytterligare information finns i dokument D1.1, N012en och N024 och på www.optosof.com.)

WP2 – Identifikation, analys och anskaffande av relevanta terminologiska samlingar i Norden

Detta arbetspaket var ganska omfattande till sin natur och tog slutrapporten för POINTER-projektet (Proposals for an Operational Infrastructure for Terminology in Europe, som genomfördes under 1996) som utgångspunkt för en förnyad undersökning av terminologiska resurser i Norden. Undersökningen genomfördes i form av en enkät, som anpassades och översattes av varje partnerorganisatiom. Den sändes sedan ut till presumtiva leverantörer av terminologiskt material (som bland annat valdes ut med hjälp av kundlistor från programvaruleverantörer). Enkätsvaren visar på att många är mycket intresserade av att få mer information om projektet, och även att medverka med material. Arbetet inom WP2 hör till de kontinuerliga faserna i projektet och arbetet här kan förhoppningsvis fortsätta så att antalet termer i Nordtermbanken ständigt ökar. Som ett led i detta arbete finns en elektronisk version av enkäten fortfarande på webbplatsen för intresserade parter. (Ytterligare information finns i dokument D2.1 och N011.)

WP3 – Tekniska specifikationer för utvecklingen av ett informationssystem för Nordtermbanken

Det nordiska termpostformatet NTRF används sedan länge av terminologiorganisationerna i Finland, Norge och Sverige, men det har tillämpats på delvis olika sätt. För Nordterm-Net var det därför nödvändigt att se över formatet och göra en specifikation, som också kan användas för material från helt andra källor. Inte bara fältordningen utan även sökbarheten hos fält och länkningen dem emellan sågs över. Två listor med fältkoder utvecklades och motsvarar de fält som presenteras i sökresultatet från Nordtermbankens enkla respektive avancerade sökningar. Problem som rörde specifikationer av den alfabetiska sorteringen och användningen av olika teckenuppsättningar berördes, men för närvarande finns inte någon helt tillfredsställande lösning på dessa problem. Mer forskning behövs för att alla de önskade funktionerna (nationella index, etc.) skall kunna uppnås. Huvudparten av arbetet inom detta arbetspaket genomfördes av RTT i Norge. (Ytterligare information finns i dokument D3.1 och på www.rtt.org/ntrf/ntrf.htm.)

WP4 – Webbplatsutformning

Skapandet av webbplatsen sköttes i huvudsak av de finska partnerna – universitetet i Vasa och TSK – med TNC som stödjande kritiker. Alla partner bidrog till innehållet, dels genom att kommentera texterna, dels genom att översätta de olika sidorna. Flerspråkigheten betonades redan från början i och med beslutet att hela webbplatsen skulle finnas på nio språk (danska, engelska, finska, färöiska, grönländska, isländska, norska, nordsamiska och svenska). Under projektets gång har webbplatsen haft två huvuddelar – Nordtermbanken och Nordterm-Forum

– som flankerats av information om organisationen Nordterm och metainformation om Nordterm-Net. En gemensam layout och ramstruktur på sidorna i webbplatsens olika delar har ytterligare ökat användarvänligheten eftersom användaren då lätt kan navigera och byta språk. (Ytterligare information finns på www.nordterm.net och i dokument D4.1, D4.2, D9.1, N021 och N027.)

WP5 – Testkörning av testdata

Efter att Optosof valts till leverantör av programvaran för Nordtermbanken, testades företagets demonstrationstermbank med ytterligare data av växlande karaktär. Vissa begränsningar hos programvaran OptoMake medförde nödvändiga konverteringar, och exempelposter från de olika partnerna testades vid flera tillfällen för att inmatade data på så sätt skulle kunna jämföras med utmatade. (Ytterligare information finns i dokument D5.1 med bilagor och på www.optosof.com)

WP6 – Gränssnittsutformning

TNCs medarbetare har i nära samråd med programvaruleverantören utvecklat gränssnittet för att detta skulle bli så enkelt och användarvänligt som möjligt. Möjligheten att använda index, liksom booleska operatorer, reserverades för den avancerade sökningen. Mycket arbete lades ned på att göra indexet känsligt", dvs. få det att direkt flytta sig till den sökta termen eller till det ställe som närmast motsvarar söktermen. Eftersom detta krävde Java-tillämpningar som för tillfället ville undvikas, uppsköts dock appliceringen av denna funktion. I första hand är termfälten individuellt sökbara, men med fritextsökning kan dock all text i sökbara fält genomsökas. Andra typer av information som t.ex. förkortningar och källor kan enkelt göras separat sökbara senare. De två listorna med fältkoder som tagits fram under WP3 utgjorde grunden för hur resultatet av en sökning i Nordtermbanken skulle presenteras på skärmen. Ett reducerat presentationsformat för enkel sökning och ett komplett för avancerad sökning där fälten motsvarar fältkoderna i de två listorna, blev den lösning konsortiet fastnade för. Det beslöts att även gränssnittet skulle finnas på alla nio språken, och att användaren, till viss del, skulle kunna skräddarsy sitt eget gränssnitt. (Ytterligare information finns i dokument D6.1 och D6.2 och på www.nordterm.net.)

WP7 – Bearbetning av terminologiska data inklusive konverteringar och SGML-kodning

Arbetet inom WP7 följde logiskt i spåren av WP1, WP3, WP5 och WP6 och innefattade nödvändiga konverteringar av det terminologiska material som levererats från olika partner. Eftersom olika format används krävdes olika stora arbetsinsatser från de olika partnerna. Till stor hjälp var dock de specifikationer av ordning, sökbarhet och länkning av fält som tidigare utarbetats.

Samarbetet med INESTERM (MLIS-102) kom bl.a. att innehålla diskussioner kring generiska utbytesformat för terminologiska data, och då särskilt det franskutvecklade GENETER. Tidigt beslöts det dock att Nordterm-Net skulle behålla och vidareutveckla det nordiska termpostformatet NTRF. Utvecklingen av andra format skulle emellertid följas nogsamt. Nordiskt material skickades därför till de två grupperna som arbetar med GENETER och MARTIF, och en fungerande konverterare från NTRF till GENETER existerar redan på Internet. Båda formaten har lagts fram som förslag till ny standard inom ISO, det internationella standardiseringsorganet. Det senaste mötet inom tekniska kommittén 37 (ISO/TC37/SC3), i Berlin i augusti 1999, resulterade i ett nytt kombinerat förslag kallat SALT. För Nordterm-Nets del blir det fortsatta arbetet med detta format av stort intresse. När det gäller SGML-kodning och överföring av material från NTRF till HTML kan detta hanteras av Optosofs programvara OptoNet. (Ytterligare information finns i dokument D7.1, D7.2, D7.3 ISO-dokument, t.ex. N312, N316, N318 från ISO/TC37/SC3, på www.ttt.org och på www.uhb.fr/Langues/Craie/balneo/demo_geneter.pl.)

WP8 – Testkörning av nätverket

Testningarna inom detta arbetspaket blev något försenade, delvis beroende på att den nu aktuella versionen av programvaran OptoNet ville väntas in. Eftersom termbanksservern placerats i Norge skötte RTT det mesta av arbetet tillsammans med TNC, som specificerade

deskriptorerna i programvaran, och övriga partner, som levererade testmaterial. En fungerande termbank fanns på Internet inom den utsatta tidsgränsen. (Ytterligare information finns i dokument D8.1 och på www.optosof.com.)

WP9 – Utarbetande av Nordterm-Forum

Anita Nuopponens gedigna och mångåriga arbete med Terminology Forum och Terminology Collection vid universitetet i Vasa låg till grund för konsortiets idé om Nordterm-Forum. Nordterm-Forum innehåller allt utom själva terminologisamlingarna, dvs. information om allmänna terminologiska spörsmål, kurser och evenemang samt ett diskussionsforum som förhoppningsvis kommer att generera intressanta diskussioner kring både praktiska och mer teoretiskt orienterade ämnen, som t.ex. termbildning, begreppsavgränsning och begrepps-harmonisering. Nordterm-Forum innehåller också terminologisamlingar, i form av länkar till termsamlingar på Internet som innehåller nordisk terminologi. (För ytterligare information, se D9.1 och www.uvasa.fi/termino.)

WP10 – Analys av datasäkerhet och åtkomstkontroll

Datasäkerhet var ett av de områden som togs upp i samarbetet med INESTERM (MLIS-102) och som på ett tidigt stadium diskuterats både inom det projektet och inom INES. Resultatet av de diskussionerna har kommit till nytta för båda projekten. Nordterm-Net kommer i ett första skede att använda tilläggsprogramvaran OptoLock för hanteringen av åtkomstkontroll och övriga säkerhetsaspekter, men först då tjänsten omvandlas till betaltjänst och termbanken innehåller databaser som kräver speciella åtkomståtgärder (lösenord, etc.). Det planerade Nordterm-Net-sekretariatet kommer att hantera denna fråga, men redan under projektstadiet har den övergripande säkerheten för webbplatsen och särskilt termbanken garanterats (genom skydd mot nedladdning av hela filer och ofrivillig ändring av enskilda termposter). (Ytterligare information finns i dokument D10.1, C001-003 och på www.optosof.com.)

WP11 – Marknadsföring

En varierad mediemix blev receptet för marknadsföringen av projektet i allmänhet och av webbplatsen *www.nordterm.net* i synnerhet, dock med en viss tyngdpunkt på muntliga presentationer vid konferenser, i Sverige och utomlands, och i samband med studiebesök och kurser. Projektet väckte intresse både vid EAFTs första konferens i Paris i maj 1999 och vid TKE'99 i Innsbruck. Trycksaker producerades både som stöd för dessa muntliga presentationer, men också som fristående dokument (t.ex. presentationsbroschyrer, pressmeddelanden). Marknadsföring var också en av huvudpunkterna i samarbetet med INESTERM, och de båda webbtjänsterna lanserades samtidigt hos Afnor i Paris i oktober 1999. Naturligtvis är webbplatsen i sig en av de allra bästa marknadsföringskanalerna, liksom de länkar den ger och har gett upphov till på andras webbplatser. Dessutom har den indirekta marknadsföringspotentialen i andra arbetspaket utnyttjats, t.ex. enkäten som sändes ut i WP2. (Ytterligare information finns i dokument D11.1 med annex och andra dokument, t.ex. N011, N014, N036, N038, C001-003.)

WP12 – Projektledning

Projektets olika arbetsuppgifter fördelas mellan partnerna enligt nationella förutsättningar och specialkompetenser. WP2 liksom WP11 sköttes naturligt nog nationellt, förutom fram-tagningen av grunddokument som senare anpassades och översattes. De Internettekniska delarna hanterades av RTT, TSK och universitetet i Vasa. TNC har medverkat aktivt i alla arbetspaketen, handlagt den ekonomiska redovisningen och även skött det mesta av rapportskrivning och kommunikation med Europeiska kommissionen. God konsensus mellan partnerna uppnåddes genom att största delen av rapporterna sändes ut på remiss för korrigeringar och kommentarer, något som varit tidsödande men förhoppningsvis värde-höjande.

Tids- och kostnadsredovisningarna fördelades på tre perioder: hela år 1998, första och andra kvartalet av 1999 (12+3+3 månader). Separata redovisningar av resor och övriga kostnader gjordes även – allt i enlighet med kommissionens kravspecifikation. (Ytterligare information finns i dokument D12.1 med annex, N008, N015-N020, N029-N030, N033-N034, N039, N041, protokoll: N003, N013, N025, N028, N032, N036, N038, C001-003.)

Förutom stödet från kommissionens DG13 och Nutek, har också Nordiska Kulturfonden och Nordiska ministerrådet bidragit med totalt 700 000 norska kronor som tilldelats partnern Nordiska språkrådet för deltagande i projektet. Av dessa medel var vissa öronmärkta för insatser för de ”små” språken, medan andra delar kunde användas mer generellt.

Det planerade och det uppnådda

Nordterm-Net har på flera sätt bidragit positivt till den terminologiska samordningen i Norden. Inte bara genom det uppenbara faktum att projektet genomdrivits i nära samarbete mellan olika nordiska organisationer utan även på flera andra sätt. En regional uppdatering och utvidgning av POINTER-projektet har lokaliserat många nya terminologiska resurser på både väntade och oväntade ställen. Nya insikter i vad som finns och händer på marknaden för programvaror för terminologihantering kan bli till gagn för alla medverkande organisationer och för Nordterms medlemmar, även om djuplodande undersökningar inte alltid varit möjliga inom projektets ram. Däremot har frön såtts för fortsatt utveckling av nordiskt anpassade programvaror där en korrekt representation av alla nordiska specialtecken och alfabetisk sortering enligt de nordiska mönstren kan bli verklighet.

Det mest påtagliga projektresultatet är naturligtvis webbplatsen och dess olika delar. Att webbplatsen och Nordtermbanken finns på plats är dock bara början – insamlingen av terminologiskt material fortgår alltjämt, och i december 1999 innehåller termbanken ca 80000 poster från Danmark, Finland, Norge och Sverige.

Nordterm-Forum ger redan enkel och samlad åtkomst till all sorts terminologisk information som rör de nordiska länderna. Här finns möjligheter att utbyta åsikter om val av terminologi och jämföra terminologier över ämnesgränser, något som i sin tur förhoppningsvis kan generera nya samarbeten och en utökad Nordtermbank. För fackspråksanvändare i de nordiska länderna och annorstädes kan Nordterm-Net alltså hjälpa till i språkplanering och språkvård inom speciella områden och på så sätt motverka domänförlust.

Inom projektet skedde också en nödvändig och viktig homogenisering av det nordiska termpostformatet NTRF. Genom att besluta om och specificera ett antal fält, deras innehåll, inbördes ordning, sökbarhet och länkning lade konsortiet inte bara grunden för upprättandet av den gemensamma Nordtermbanken. Samarbetet med produktutvecklarna bakom GENETER och MARTIF har även medfört att nordiska terminologiska data på ett annat sätt än tidigare kan vara med i ett internationellt utbyte.

Arbetet med ett användarvänligt gränssnitt ingår som en del av Nordtermbanken, men kan också ses som ett viktigt separat resultat. Med utgångspunkt i det gränssnitt som togs fram för cd-romskivan Termdok i början av 1990-talet, utvecklade partnerna i nära samröre med programvaruleverantören ett nytt webbanpassat gränssnitt. En enkel och en avancerad sökmöjlighet finns; vid den avancerade kan man använda index och booleska operatorer. Dessa två sökmöjligheter leder till samma resultatpresentationer – först en lista med antal träffar fördelade på olika databaser, sedan en specificerad träfflista per databas och till slut hela termposten. Detaljeringsgraden skiljer sig dock åt: Vid en enkel sökning visas ett mindre antal fält än vid en avancerad. Båda visar dock all den information som ansetts vara absolut nödvändig, dvs. term, definition, kommentar och källa.

Andra påtagliga resultat, som t.ex. det tryckta material som tagits fram, kan återanvändas i det fortsatta arbetet med webbplatsen och med Nordtermbanken.

Ett nätverk av Nordterm-Nets typ kan förhoppningvis utvecklas till att bli ett användbart språkteknologiskt verktyg för översättare och skribenter i de nordiska länderna och inom EU. Detsamma kommer att gälla för myndigheter, organisationer och företag som behöver anpassa sig till den internationalisering som EU-medlemskapet medfört och där översättning och tolkning är viktiga beståndsdelar. Samlandet av nordiska resurser på ett enda lättåtkomligt ställe sparar tid men naturligtvis även resurser, eftersom kostnaderna för informations-överföring kan reduceras. Det är en annan förhoppning att denna webbtjänst kan vara till stor nytta under tiden som ordförandeskapet i EU innehas av Finland respektive Sverige.

Problem och lösningar

När undersökningen av marknaden för termbanksprogramvaror genomfördes i WP1 upptäckte projektgruppen att ingen leverantör ännu totalt motsvarade de krav som gruppen ställde upp: En programvara som klarar snabb, flexibel och säker hantering av och sökning i stora mängder nordiska terminologiska data. En programvara som klarar att sortera alfabetiskt enligt de olika nationella nordiska systemen. En programvara som korrekt kan representera de specialtecknen, framför allt samiska, som ingår i vårt urval av språk i Norden.

Även om allt alltså inte har lösts inom projektets ramar har insikten väckts och initierat fortsatt utvecklingsarbete på detta område. Liknande problem finns i andra språk med specialtecken (walesiska, slovakiska, etc.) och en lösning kan alltså få konsekvenser långt utanför Norden. Förhoppningen är att man inom Nordterm-Net-konsortiet ska kunna utveckla en ny programvara som uppfyller alla punkterna på önskelistan.

Framåtgärder

Deltagande i konferenser har varit ett viktigt sätt att knyta nya kontakter och göra projektet känt utanför Norden. Bland de många föredragen som insändes till EAFTs första konferens (Paris, maj 1999), valdes *"One-stop-shop – two-aim-game. Nordic Termbank Services via Internet"* ut. Senare under hösten (augusti 1999) presenterades projektet under konferensen TKE'99 som ett av få praktiskt inriktade föredrag (*"Terminology [In saIt]"* under rubriken *Terminology in New World Wide Web Applications*). Räknar man dessutom in ett stort antal kurser och studiebesök där projektet presenterats har många olika presumtiva användare förhoppningsvis nåtts. De ackompanjerande trycksakerna har redan nämnts som en annan viktig del, liksom en skärmutställning som först gjordes för en minimässa anordnad av FTI i Stockholm i mars 1998.

Fokus i marknadsföringen har genomgående legat på webbadressen www.nordterm.net, och på webbplatsen och de möjligheter den erbjuder. Länkning till och från andra terminologiskt intressanta webbplatser utgör naturligtvis en annan viktig framåtgärd. Enkäten som utsändes i WP2 och de svar den genererade var utomordentligt viktiga för det fortsatta arbetet med insamlandet av terminologiska resurser, men även som ett indirekt marknadsföringsverktyg. Förutom att skapa kontakter med potentiella leverantörer av terminologiskt material och göra projektet mer känt, har enkäten kanske också ökat förståelsen av behovet av terminologi och gett upphov till en självreflektion om det interna terminologiska arbetet på företag, myndigheter och organisationer, och framför allt hur Nordterm-Net kan vara en hjälp och ett verktyg i dessa verksamheter.

Nordtermbanken existerade på utsatt datum, slutet av juni 1999, men sjösattes på internationellt vatten tillsammans med en prototyp av INESTERMs webbtjänst hos AFNOR i Paris i oktober 1999. Vid den välbesökta presentationen presenterades även MLIS-projektet TDCnet.

Vid Nordterm'99 i Köpenhamn presenterades också projektet av de olika projektpartnerna, och en ny arbetsgrupp (AG5) tillsattes för att hantera Nordterms presentation på Internet. Nordterms styrgrupp beslutade även att upprätta ett sekretariat för Nordtermbanken vid RTT i Norge. Ett konsortium skall bildas för hanteringen av juridiska, ekonomiska och administrativa ärenden i samband med termbanken. I december 1999 presenterades de första utkasten till stadgar för ett sådant konsortium.

Utblickar och insikter

Det arbete som partnerna inom Nordterm-Net lagt ned kan komma till nytta i det fortsatta utvecklingsarbetet av allt bättre terminologihanteringssystem för användning på Internet och andra medier. En omvandling av Nordtermbanken till en cd-romskiva, en "Nordtermdok" har föreslagits som en utvecklingsmöjlighet, förutsatt att upphovsrättsliga, ekonomiska och administrativa aspekter kan lösas på ett tillfredsställande sätt för alla parter. Det fortsatta arbetet kommer det konsortium som skall hantera Nordtermbanken att ta sig an. På en mer praktisk nivå har TSK föreslagits som fortsatt ansvarig för underhållet av Nordterm-Forum.

För övrigt deltar naturligtvis alla partner i det fortsatta arbetet med att förse Nordtermbanken med nytt terminologiskt material.

En av insikterna rör problemen med korrekt representation av nordiska specialtecken, särskilt de samiska tecknen, som inte alla webbläsare klarar att återge korrekt. I ljuset av det nyligen fattade beslutet om erkännandet av samiskan som minoritetsspråk i Sverige förefaller frågan synnerligen viktig och bör kunna ge upphov till nya initativ på detta område. Den varierande alfabetiska sorteringen och de svårigheter den medför för skapandet av gemensamma index för flerspråkiga (och inte enbart nordiska) termdatabaser är ett annat område som behöver undersökas i större utsträckning för att verkligt effektiva språkteknologiska verktyg skall kunna skapas. Särskilt intressant blir detta inför utvidgningen av EU med nya medlemsländer och tillhörande språk där teckenrepresentation och alfabetisk sortering kan komma att kompliceras ytterligare. En samordning av de olika terminologiska format som florerar sker redan inom ISO med TC37/SC3 och arbetet med SALT – det nya föreslagna kombinationsformatet där både MARTIF och GENETER kan ha en viktig roll att spela. Dessutom utvecklas det i andra MLIS-projekt termpostformat, t.ex. OLIF och TeDIF, som även bör inkorporeras i fortsatta studier på detta område.

Öppenhet och flexibilitet har hela tiden varit hörnstenar i projektet. Det gäller att möjliggöra utvidgningar åt olika håll genom anpassningar till format och standarder utanför de nordiska länderna. Vad som för närvarande är ”Ingången till nordisk terminologi” skulle enkelt kunna utvecklas till att bli en ingång till europeisk terminologi och då även innehålla länkar till andra termbanker som då enkelt skulle kunna genomsökas med ett distribuerat system à la AltaVista. Nordterm-Net skulle också kunna bli en modell för andra mer domänspecifika projekt som redan bedrivs under MLIS vingar, t.ex. WebIT/EFCOT (MLIS-2007) och DHYDRO (MLIS-2009).

Ett tecken på erkännande för det arbete som ligger bakom Nordterm-Net är att projektets koordinator, Kjell Westerberg, inbjöds att delta i ett konstituerande möte för en EU-expertgrupp, EGEUT i december. EGEUT har som uppgift att stödja EUs utvecklingsprojekt IATE. Inom IATE-projektet, som finansieras av DG Företagspolitik (tidigare DG3), ska en EU-gemensam termbank skapas, vars kravspecifikationer innehåller många delmoment som liknar Nordtermbankens funktioner. Grundidén är helt densamma, nämligen att samla och samordna allt tillgängligt material så att det för användare blir ”a single access database” med både en enkel och en mer avancerad sökmodell.

Ett ökat och koordinerat samarbete mellan organisationer bör fortsätta att uppmuntras för att ett ömsidigt nyttigt utbyte av terminologiska resurser i olika former – på cd-romskivor, i bibliotek eller på webbplatser – ska komma till stånd. Det vore på sin plats.

Lista över referensdokument

(Alla referensdokument i det nedanstående (DX.X, N0XX) är skrivna på engelska, eller i undantagsfall på svenska eller norska, och kan rekvireras utan kostnad från TNC på förfrågan.)

Projektets syfte och mål

Föredrag från Nordterm'95 i Island, 1995

Konsortiets sammansättning och deltagarnas roller

D12.1 Report on Project management
N 004 – adresslista, med adresser till webbplatser för ytterligare information om varje organisation

På plats

www.nordterm.net

Genomförandet

Referenserna för varje WP har givits inom parentes i slutet av varje stycke.

Det planerade och det uppnådda

D1.1 Software Evaluation Report
D2.1 Report on terminological databases relevant to a Nordic network of termbanks
D4.1 Web site description
D4.2 Web site for Nordterm-Net
D6.2 Internet Retrieval Interface

Problem och lösningar

D5.1 Report on the Trial Run
D6.2 Internet Retrieval Interface

Framåtgärder

D11.1 Report on Marketing Measures
C 001-003 Draft report of the meeting held in Paris on 20th January 1998; Minutes taken at the second coordination meeting between Inesterm (MLIS-102) and Nordterm-Net (MLIS-122); Minutes taken at the third coordination meeting between Inesterm (MLIS-102) and Nordterm-Net (MLIS-122);
N 014 Press release for Nordterm-Net, MLIS-122

Utblickar och insikter

Annexes to D6.2 (1.Optonet interface used for demo termbank (October 1998); 2. Optonet interface used for the Nordtermbank (June 1999); 3. Sorting orders and character matching; 4. Feltrekkefølge – Order of fields; 5. Description of fields and indexing; 6. Description of OptoFind)
C 003 Minutes taken at the third coordination meeting between Inesterm (MLIS-102) and Nordterm-Net (MLIS-122);
N 006 Förslag till svensk legal struktur för nordisk termbank
N 036 Report on the fifth consortium meeting of the Nordterm-Net project
N 038 Report on the sixth consortium meeting / final meeting of the Nordterm-Net project

Förkortningar

AFNOR	Association française de normalisation
AG5	ny arbetsgrupp inom Nordterm för arbetet med Internetpresentationen av organisationen
DG13	generaldirektorat 13, numer Generaldirektoratet för informationssamhället
DHYDRO	Standardised Multilingual Hydrographic Dictionary
EAFT	European Association for Terminology
EFCOT	European Forum for Computer Terminology
EGEUT	Expert Group for setting up the EU Terminology database
FTI	Föreningen för teknisk information
GENETER	Generic Terminology Format

GTW	Gesellschaft für Terminologie und Wissenstransfer e.V.
HTML	Hypertext Markup Language
IATE	Inter-Agency Terminology Exchange
INES	Internet Network for European Standardization
INESTERM	Internet Network for European Standardized TERMinology
ISO	International Organization for Standardization
MARTIF	Machine-readable terminology interchange format
MLIS	Multilingual Information Society
NTRF	Nordic Terminology Record Format
OLIF	Open Lexicon Interchange Format
POINTER	Proposals for an Operational Infrastructure for Terminology in Europe
RTT	Rådet for teknisk terminologi, Norge
SC	Subcommittee
SGML	Standard Generalized Markup Language
TC	Technical committee
TDCnet	European Terminology Documentation Centre Network
TeDIF	The Terminological Documentation Interchange Format
TKE	Terminology and Knowledge Engineering
TNC	Tekniska nomenklaturcentralen
TSK	Tekniikan Sanastokeskus/ Centralen för Teknisk Terminologi, Finland
WP	Work package
WebIT	A Web-based Terminology Database for Information Technology

Webbadresser

www.nordterm.net

www.afnor.fr
www.danterm.dk
www.hit.uib.no
www.ismal.hi.is
www.iso.ch
www.linglink.lu/hlt/Projects
www.optosof.com
www.rtt.no
www.spraknamnden.se/NSR/nsr.html
www.spraknamnden.se/RSKL/rskl.htm
www.tdcnet.net
www.tnc.se
www.tsk.fi
www.ttt.org
www.uhb.fr/Langues/Craie/balneo/demo_geneter.pl
www.unilat.org/dtil/aet/indexaet.htm
www.uvasa.fi/termino
www2.echo.lu/mlis
www2.echo.lu/mlis/projects/sv/dhydro.html

http://europa.eu.int/mlis
http://gtw-org.uibk.ac.at
http://lrc.csis.ul.ie/WebIT-EFCOT